

YARGITAY KARARI

Yargıtay 3. Hukuk Dairesinden:

ESAS NO : 2021/3994

KARAR NO : 2021/7145

**TÜRK MİLLETİ ADINA
YARGITAY İLAMI****İNCELENEN KARARIN**

MAHKEMESİ : SURUÇ ASLİYE HUKUK (TÜKETİCİ) MAHKEMESİ

TARİHİ : 21/10/2020

NUMARASI : 2020/302 E. 2020/348 K.

DAVACI : FETHİ YAYIN VEK. AV. TANER TURALI

DAVALI : DİCLE EDAŞ VEK. AV. ABDULLAH KAHRAMAN

Taraflar arasındaki istirdat davasının mahkemece yapılan yargılaması sonucunda, davanın reddine yönelik olarak verilen karara karşı Adalet Bakanlığı tarafından kanun yararına temyiz yoluna başvurulmakla; dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Davacı; elektrik abonesi olduğu davalı şirketin yokluğunda ve usule aykırı olarak hakkında kaçak elektrik kullanım tespit tutanağı düzenlediğini, sonrasında da bu tutanağa istinaden tahakkuk ettirilen 1.798,29 TL'yi davalı şirkete ödemek zorunda kaldığını ileri sürerek; fazlaya ilişkin hakkı saklı kalmak üzere, şimdilik 10 TL'nin ödeme tarihinden itibaren işleyecek faizi ile birlikte davalıdan tahsilini talep etmiştir.

Davalı; davanın zamanaşımı süresi geçtikten sonra açıldığını savunarak, reddini istemiştir.

Mahkemece; davacı tarafından davalı şirkete ödemenin yapıldığı tarih ile davanın açıldığı tarih arasında TBK'nın 82 nci maddesinde belirtilen iki yıllık zamanaşımı süresinin dolduğu, davalı şirket tarafından süresi içinde sunulan cevap dilekçesinde zamanaşımı def'inde bulunulduğu, bu nedenlerle alacağın zamanaşımına uğradığı gerekçesiyle, davanın reddine karar verilmiştir.

Adalet Bakanlığının 16/03/2021 tarihli yazısında; davalının, dava dilekçesinin tebliğinden itibaren iki hâllalık süre geçtikten sonra verdiği cevap dilekçesinde zamanaşımı def'ini ileri sürdüğü, süresinde ileri sürülmeyen zamanaşımı def'ine ilişkin davacının açıkça muvafakat beyanının bulunmaması nedeniyle zamanaşımı def'inin reddi gerekirken, davanın zamanaşımı nedeniyle reddine karar verilmesinin doğru görülmediği, kaldı ki; davacı ile davalı arasında elektrik aboneliğine ilişkin sözleşme bulunduğu hususunda uyuşmazlık bulunmadığı, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 146 ncı maddesinde her alacağın on yıllık zamanaşımına tabi olduğunun hükme bağlandığı, davalı hakkında kaçak elektrik tutanağının tutulduğu tarihten itibaren zamanaşımı süresi içinde dava açıldığı, bu nedenle mahkemece; davalının zamanaşımı def'i reddedilip, işin esasına girilmesi, ardından tüm tarafların delilleri toplanarak hasıl olacak sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde davanın reddine karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı bulunduğu ileri sürülerek; kararın, 6100 sayılı HMK'nın 363 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca kanun yararına bozulması talep edilmiştir.

1) Covid-19 salgın hastalığının ülkemizde görülmüş olması sebebiyle yargı alanındaki hak kayıplarının önlenmesi amacıyla hazırlanan ve 26/03/2020 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 7226 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un Geçici 1. maddesi ile salgının devam etmesi üzerine 30/04/2020 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 29/04/2020 tarihli ve 2480 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı uyarınca; tüm adli süreler, 13/03/2020 tarihinden itibaren 15/06/2020 tarihine kadar durdurulmuştur.

Yine Geçici 1. madde uyarınca; bu süreler, durma süresinin sona erdiği günü takip eden günden itibaren işlemeye başlamış; durma süresinin başladığı tarih itibarıyla, bitimine on beş gün ve daha az kalmış olan süreler, durma süresinin sona erdiği günü takip eden günden başlamak üzere on beş gün uzamış sayılmıştır.

Somut olayda; dava dilekçesinin 08/04/2020 tarihinde davalı tarafa tebliğ edildiği, cevap dilekçesinin ise davalı vekili tarafından 23/06/2020 tarihinde mahkemeye sunulduğu, yukarıda açıklanan kanun hükmü ile Cumhurbaşkanlığı Kararı uyarınca cevap dilekçesinin kanuni süresi içerisinde verilmiş olduğu anlaşılmaktadır.

Şu durumda, Adalet Bakanlığının bu yöne ilişkin kanun yararına temyiz talebinin reddi gerekir.

2) Uyuşmazlık; kaçak elektrik kullanıldığı iddiasıyla davalı şirket tarafından tahakkuk ettirilen kaçak tüketim bedelini ödemek zorunda kalan davacı elektrik abonesi tarafından, kaçak elektrik kullanıldığına dair iddianın ve buna bağlı olarak yapılan tahakkukun yerinde olmadığı iddiasıyla, davalı şirkete ödenilen kaçak elektrik tüketim bedelinin iadesinin istenildiği davada, dava zamanasını süresinin sözleşme hukuku çerçevesinde mi, yoksa sebepsiz zenginleşme kurallarına göre mi belirleneceği, buradan varılacak sonuca göre zamanasının dolduğu gerekçesi ile verilen kararın yerinde olup olmadığı noktasında toplanmaktadır.

Öncelikle sebepsiz zenginleşme kavramı ve hukuki işlemlerden doğan borçlardan farkının açıklanması gerekmektedir.

Sebepsiz zenginleşmeden söz edilebilmesi için; bir taraf zenginleşirken diğerinin fakirleşmesi, zenginleşme ve fakirleşme arasında uygun nedensellik bağının bulunması ve zenginleşmenin hukuken geçerli bir nedene dayalı olmaması gerekir.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’nun (TBK) konuya ilişkin 77 ve devamı maddelerindeki düzenlemelere göre, sebepsiz zenginleşme; geçerli olmayan veya tahakkuk etmemiş yahut varlığı sona ermiş bir nedene ya da borçlu olunmayan şeyin hataen verilmesine dayalı olarak gerçekleşebilir.

Sebepsiz zenginleşme bunlardan hangisi yoluyla gerçekleşmiş olursa olsun, sebepsiz zenginleşen, aleyhine zenginleştiği tarafa karşı, geri verme borcu altındadır.

Öte yandan, hukuki işlemin borç doğurmasının nedeni irade açıklamasıdır. Sebepsiz zenginleşmenin borç doğurmasının nedeni ise, tam aksine, kişinin iradesi dışında malvarlığında bir eksilmenin meydana gelmesidir.

Bunun sonucu olarak, taraflar arasında malvarlıkları arasındaki değişim bir sözleşmeye, yani tarafların açıkladıkları iradeye dayanırsa, sebepsizlikten ve dolayısıyla sebepsiz zenginleşmeden söz edilemez.

Hukuki işlemlerden ve bunun en yaygın türü olan sözleşmeden doğan borçlarda, borçlunun borcunu anlaşılmaya uygun olarak yerine getirmesi gerekir. Borçlu anlaşmaya uygun hareket etmezse, alacaklı borca aykırılık hükümlerini işletir ve mümkün ise borcun aynen ifasını, değilse doğan zararının giderilmesini talep eder. Sebepsiz zenginleşmede ise, sadece mal varlığındaki eksilmenin giderilmesini talep edilmesi söz konusudur.

Bütün bu açıklamalara göre, sebepsiz zenginleşme alacaklıya, ikinci derecede (tali nitelikte) bir dava hakkı temin eder. Malvarlığındaki azalmanın başka asli nitelikteki davalarla önlenmesi mümkün ise, sebepsiz zenginleşme davası gündeme gelemez.

Aynı ilkenin bir sonucu olarak, sözleşmeden doğan bir hukuki ilişkinin bulunduğu hallerde tarafların sebepsiz zenginleşmeye dayanan bir talepte bulunması olanaklı değildir. Nitekim aynı ilkeler, Hukuk Genel Kurulunun 19/06/2015 tarihli ve 2013/22-2310 E.2015/1729 K., 17/02/2010 tarihli ve 2010/13-93 E. 2010/88 K., 13/06/2007 tarihli ve 2007/18-330 E. 207/350 K. sayılı kararlarında da benimsenmiştir.

Bu açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde: davacı ile elektrik hizmeti sunan davalı şirket arasında, davacının meskeninde kullandığı elektrik hizmetine ilişkin abonelik sözleşmesi imzalanmıştır. Davacının sözleşme hükümlerine aykırı olarak kaçak elektrik kullandığı yönündeki tespit nedeni ile davalı davaya konu bedeli talep etmiş, davacı da bu bedeli ödemiştir. Davacı bu dava ile sözleşme hükümlerine aykırı bir davranışının bulunmadığını ileri sürerek, ödediği bedeli geri istemektedir. Bu itibarla, taraflar arasında imzalanan sözleşmeden sonra sözleşmeye aykırı davranıştan kaynaklanan uyuşmazlığın; sebepsiz zenginleşme kurallarına göre değil, sözleşme hukuku çerçevesinde çözümlenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Bu nedenle, mahkemece: eldeki davada TBK'nın 146 ncı maddesinde öngörülen on yıllık zamanaşımı süresinin uygulanması gerektiği gözetilerek, davalı tarafından ileri sürülen zamanaşımı def'inin reddi ile davanın esasının incelenmesi ve ulaşılabilecek sonuca göre bir karar verilmesi gerekirken, yanlıgılı değerdendirme ve eksik inceleme ile davanın zamanaşımı nedeniyle reddine karar verilmiş olması doğru görülmüdüğünden, Adalet Bakanlığının bu yöne ilişkin kanun yararına temyiz talebinin kabulü gerekir.

SONUÇ: Yukarıda birinci bentte açıklanan nedenlerle Adalet Bakanlığının kanun yararına temyiz talebinin **REDDİNE**, ikinci bentte açıklanan nedenlerle Adalet Bakanlığının HMK'nın 363 üncü maddesinin birinci fıkrasına dayalı kanun yararına temyiz talebinin kabulü ile kararın sonuca etkili olmamak üzere **KANUN YARARINA BOZULMASINA**, aynı maddenin üçüncü fıkrası uyarınca gereğı yapılmak üzere bozma kararının bir örneğinin ve dava dosyasının Adalet Bakanlığına gönderilmesine, 23/06/2021 tarihinde oy birliği ile karar verildi.